

نگاه

به مناسبت روز جهانی پناهنده هر ۲ ثانیه یک نفر در جهان آواره می‌شود

میترا اغفاریان*

● سال ۲۰۱۸ در حالی به میانه خود می‌رسد که تعداد پناهندگان و آوارگان جهان در نگران‌کننده‌ترین وضعیت پس از جنگ جهانی دوم قرار دارد. امروزه ۶۸.۵ میلیون نفر در جهان آواره‌اند که از آن میان نزدیک به ۴۰ میلیون نفر در شهرهای داخل کشور خود از جنگ‌ها و درگیری‌ها گریخته‌اند و ۲۵.۴ میلیون نفر نیز پناهندگانی هستند که مجبور به ترک کشور و اقامت در کشوری دیگر شده‌اند.

نزدیک به دوسوم این پناهندگان از پنج کشور سوریه، افغانستان، سودان جنوبی، میانمار و سومالی هستند که سال‌هاست با جنگ و درگیری‌های داخلی روبه‌رو هستند. در سالی که گذشت، جنگ و درگیری در سوریه به هفتمین سال خود رسید، افغانستانی‌ها همچنان پس از نزدیک به چهار دهه روی صلح و آرامش را ندیده و ناگزیر در کشورهای دیگر زندگی حداقلی را جست‌وجو می‌کنند، جنگ و درگیری‌های داخلی در میان کشورهای آفریقایی سودان جنوبی، سومالی، کنگو، اریتره و... میلیون‌ها نفر را آواره کرده است و آوارگان روئینگاییی که یکی از تلخ‌ترین بحران‌های سال‌های گذشته را تجربه کرده و همچنان میان میانمار و بنگلادش دست‌به‌دست می‌شوند، اینها در حالی است که ۸۰ درصد پناهندگان جهان در کشورهای توسعه‌نیافته و در حال توسعه‌ای اسکان یافته‌اند که خود با مشکلات عدیده اقتصادی، فقر و بی‌کاری روبه‌رو هستند و کشوری‌های ثروتمند کمترین سهم را از پذیرش پناه‌جویان دارند و روی مرزهای خود دیوار می‌کشند. تعهدات مالی بین‌المللی هم بیشتر روی کاغذ بوده و کشورهای میزبان پناهندگان فقط درصدی از سهم مورد نیاز خود را برای میزبانی از کمک‌های بین‌المللی دریافت می‌کنند.

باوجوداین در سال‌های گذشته توجه جامعه جهانی به مسئله پناهندگی افزایش یافته است؛ به‌ویژه پس از افزایش مهاجرت‌ها به کشورهای اروپایی در سال ۲۰۱۵ است که حتی به‌عنوان بحران پناهندگی نامیده شد. به‌طوری‌که برای اولین‌بار نشستی در سطح مجمع عمومی سازمان ملل در سپتامبر ۲۰۱۶ تشکیل شد و اعلامیه نیویورک با هدف مشارکت بیشتر جامعه جهانی در حمایت از پناهندگان و کشورهای میزبان و اصلاح سیستم‌های پناهنده‌پذیری به امضای ۱۹۳ کشور عضو رسید. با وجود افزایش آمیدواری‌ها و تلاش‌هایی که برای تدوین «پیمان جهانی برای پناهندگان» درحال انجام است، همچنان تردیده‌بر اجرایی‌شدن این تعهدات، سطح تأثیرگذاری و میزان عزم جامعه جهانی برای حل ریشه‌های سیاسی، اقتصادی و امنیتی مهاجرت‌های اجباری باقی است.

در پایان سال ۲۰۱۷ ایران نیز همچنان یکی از بزرگ‌ترین کشورهای پناهنده فرست و پذیر جهان بوده است. پس از دهه‌ها میزبانی از میلیون‌ها پناهنده افغان و عراقی، ایران رتبه چهارم را از لحاظ تعداد پناهدگانی که از آنها میزبانی می‌کند، دارد؛ به‌طوری‌که براساس نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵ تعداد کل اتباع افغانستانی به‌عنوان بزرگ‌ترین جامعه مهاجر و پناهنده ساکن در کشور یک میلیون و ۵۸۳ هزار و ۹۷۹ نفر و تعداد اتباع عراقی ۳۴۴هزار و ۵۳۳ و اتباع پاکستانی ۱۴هزار و ۳۲۰ نفر گزارش شد. از این میان آخرین گزارش آماری اداره اتباع و مهاجران خارجی وزارت کشور، تعداد پناهندگان را ۹۹۹ هزار و ۴۱۰ نفر اعلام کرده است که ۹۷ درصد آنها را پناهندگان افغانستانی تشکیل می‌دهد. این در حالی است که آمارهای غیررسمی حاکی از حضور ۱.۵ تا ۲ میلیون مهاجر فاقد مدرک شناسایی در کشور است که به دلیل ادامه ناآرامی‌ها در افغانستان روزانه این تعداد در حال افزایش است. در سال گذشته طرح سرشماری مهاجران فاقد مدرک انجام شد که نزدیک به ۸۰۰ هزار نفر از افراد فاقد مدرک در این طرح شرکت کرده و شناسایی شدند. این در حالی است که شرایط افغانستان امکان بازگشت پایدار به این کشور را برای مردم مهاجر این کشور بسیار محدود کرده است و تعداد بسیار اندکی تمایل به بازگشت داشته‌اند.

در سال گذشته و پیرو تغییرات مثبت در قوانین آموزش برای کودکان مهاجر و پناهنده در سه سال گذشته، نزدیک به ۱۱۰ هزار کودک افغانستانی جدید در مدارس دولتی ایران ثبت‌نام کرده‌اند. امکان استفاده از بیمه‌های درمانی (سلامت و تأمین اجتماعی) با وجود محدودیت‌های موجود همچنان برای گروه‌های دارای مدارک شناسایی فراهم شده است و با وجود مشکلات اقتصادی، تورم و نرخ بالای بی‌کاری در کشور که همه مردم و از جمله پناهندگان و مهاجران را تحت‌تأثیر قرار داده است، همچنان امکان دریافت اجازه کار و اشتغال در مشاغل مورد نیاز جامعه برای پناهندگان و مهاجران دارای مدارک قانونی فراهم است.

روز ۳۰ خرداد، ۲۰ ژوئن که از سال ۲۰۰۱ به عنوان روز جهانی پناهنده نام‌گذاری شده، فرصتی است حداقلی برای مرور زندگی‌هایی که در یک لحظه از بین می‌روند و خانواده‌هایی که چه ساده آواره می‌شوند. بزرگداشت شجاعت و مقاومت مردمی که در مهاجرت و از میان آوارها زندگی‌های جدیدی می‌سازند و قدردانی از مردمی که پناهندگان را در خانه‌ها و سفره‌های خود سهیم می‌کنند؛ فارغ از تمام سیاست‌های پشت‌پرده و جنگ‌هایی بی‌دلیل ناتمام.

«عضو انجمن حامی

(حمایت از زنان و کودکان پناهنده)

شرق: مبلغ دیه وطن نوروزی، محیط‌بان در بند، تأمین شد و او به‌زودی از زندان آزاد می‌شود. نوروزی محیط‌بانی است که در درگیری با یک شکارچی، ناخواسته باعث مرگ او شده است. خانواده مقتول در ابتدا دو میلیارد تومان برای رضایت طلب کرده بودند که در نهایت به ۷۵۰ میلیون تومان رضایت دادند. ۲۱۰ میلیون تومان از این مبلغ را سازمان حفاظت از محیط زیست تأمین کرده و مابقی آن نیز به همت مردم و دوستداران محیط زیست تأمین شد. بانی تلاش برای جمع‌آوری پول با هدف تأمین دیه مقتول پرونده محیط‌بان وطن نوروزی صندوق «کنجه پشتیبان زیست‌بوم» ایران است، صندوقی که به گفته مؤسسانش برای حمایت مادی از مدافعان و نگاهبانان طبیعت ایران راه‌اندازی شده است. در وب‌سایت این صندوق در رابطه با محیط‌بان زندانی آمده است: به فکر طبیعتِ وطن و «وطن»ِ طبیعت‌بان هستیم! بزرگ‌ترین داشته‌ما، طبیعتِ ایران‌زمین است که همگی به آن مدیونیم؛ وطن نوروزی محیط‌بانی است که به اشتباه و در پی مجموعه اتفاق‌هایی ناخواسته موجب جان‌باختن یک شکارچی شد. او چهار سال و نیم را در زندان عادل‌آباد شیراز گذرانده و به قصاص محکوم شده است. اولیای دم با پیگیری‌های سازمان حفاظت محیط زیست، ریش‌سفیدان منطقه و کنشگران محیط زیست رضایت داده‌اند که با دریافت ۷۵۰ میلیون تومان از قصاص صرف‌نظر کنند.

سازمان محیط زیست، ۲۰۰ میلیون تومان پرداخت کرده و مابقیی مبلغ باید از سوی مردم جمع‌آوری شود. کنجه پشتیبان زیست‌بوم، یک صندوق کوچک و صد درصد غیرانتفاعی و داوطلبانه است که هدف آن حمایت مادی از محیط زیست و مدافعان طبیعت است. با واریز کمک‌های خود به حساب کنجه، کمک کنید وطن نوروزی از زندان آزاد شود. هیئت امنای کنجه نیز بهمن ایزدی از پایه‌گذاران کانون سبز فارس؛ عباس محمدی، مدیر گروه دیده‌بان کوهستان انجمن کوه‌نوردان ایران و عباس ثابتیان، از مدیران پیشین انجمن کوه‌نوردان ایران هستند. تلاش‌ها برای آزادی وطن نوروزی از اسفندماه سال ۹۶ به‌صورت جدی آغاز شد، آن‌هم به‌وسیله همین صندوق کنجه که پیش از این برای آزادی دو نفر از محیط‌بانان دنا مبلغی بالغ بر یک‌میلیارد و ۵۰۰ میلیون تومان را جمع‌آوری کرده بودند. بهمن ایزدی و عباس محمدی طبق روال این‌بار هم تلاش کردند. ۵۲۰ میلیون تومان جمع‌آوری کنند، اما تا اواسط خرداد مبلغ کمک‌های جمع‌آوری‌شده به حدی نبود که انتظار می‌رفت، به‌خوبی از آن برخوردار بود.

شرق: مراسم بزرگداشت استاد سیدمحمدامین قانع‌ی‌را، دوم تیر در کتابخانه ملی با حضور خانواده مرحوم قانع‌ی‌را و جمعی از اندیشمندان کشور در کتابخانه ملی ایران برگزار شد. رئیس فرهنگستان علوم در این مراسم در سخنانی گفت: مرحوم دکتر قانع‌ی‌را از پیشروهای آوردن علم به جامعه بود. این کار شرایط خاصی می‌خواهد که او از آن برخوردار بود.

رضا داوری‌اردکانی افزود: علوم به طور کلی به صورت انتزاعی وارد کشور ما شد. زمانی که خیلی انتزاعی فکر می‌کنیم، از یاد می‌بریم که علم با اخلاق چه مناسبتی دارد. اخلاق نه به منزله فضایل و فضیلت، بلکه حقیقت دولت و بالاترین فضیلت، فضیلت حقیقت است و کسی که میل به این حقیقت دارد، در واقع جهت‌گیری او به سمت تعلی اخلاقی است. علم با اخلاق ارتباط تنگاتنگی دارد که دکتر قانع‌ی به‌خوبی از آن برخوردار بود.

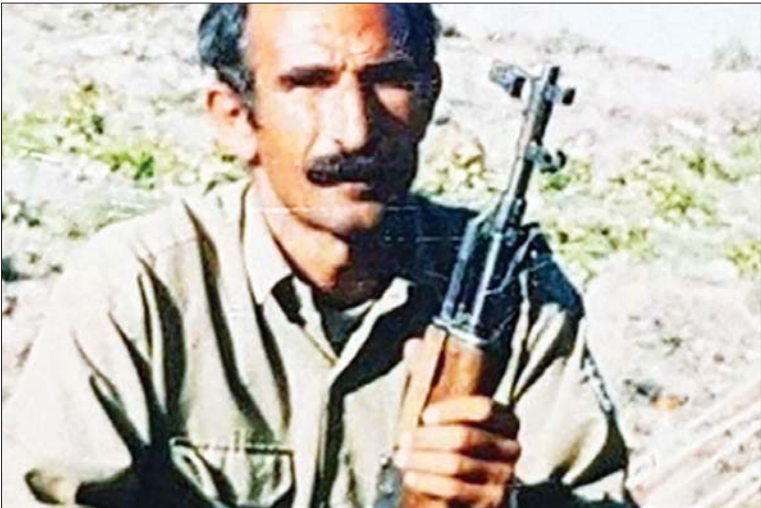
داوری‌اردکانی بیان کرد: اکنون ما وارد زمانی شده‌ایم یا در حال ورود به آن هستیم که ناگزیر باید به علوم اجتماعی و انسانی متوسل شویم؛ زیرا تحول جامعه و نزدیک‌شدن به جامعه مدنی اقتضای مراجعه به علوم اجتماعی و انسانی است. قانع‌ی‌را می‌دانست که جامعه ما باید با علم و آگاهی در راه پیشرفت و توسعه قرار گیرد. ازاین‌رو می‌خواست موانع این راه را هموار و شرایط و علوم را رسیدن به آن را درک کند. او یادآور شد: علم امروز علم نظری صرف نیست، از ریاضی و فیزیک تا جامعه‌شناسی و علوم همواره تحول را در نظر دارند و به تحول در جامعه نگاه می‌کنند؛ بنابراین جامعه‌شناسان ما به تحول جامعه و به نقش علم در تحول جامعه باید توجه داشته باشند.

مشاور رئیس‌جمهور در حقوق شهروندی نیز در مراسم بزرگداشت مرحوم قانع‌ی‌را از نقش مؤثر ایشان در گفتمان اعتدال و پاسخ‌گویی مدیرانه به مطالبات زنان سخن گفت. شهیندخت مولاوردی، قانع‌ی‌را را جامعه‌شناسی امین برای ایران معرفی کرد و گفت: همکاری با دکتر قانع‌ی‌را در دولت یازدهم فرصت مغتنمی بود که اتفاق افتاد. او به نظرات و صحبت‌هایی که درباره استاد قانع‌ی‌را مطرح شده است، اشاره و عنوان کرد: درد را جامعه می‌دهد و درمان را نیز هم. درد ایشان هم جامعه بود. ایشان به درد جامعه مبتلا بودند و هیچ‌گاه جانب مردم و جانبداری از مردم را رها نمی‌کرد. گفت‌وگو و دوستی را برای مردم می‌خواست. قانع‌ی‌را می‌خواست گفت‌وگو و روشنفکران، دانشمندان، علما و طیف‌های مختلف صورت بگیرد و تأکید ایشان این بود که باید به گرد محور انسانیت گرد هم آمد.

جامعه

باکمک مردم و خیران ۵۴۰ میلیون تومان دیه «وطن نوروزی» تأمین شد

محیط‌بان زندانی در آستانه آزادی

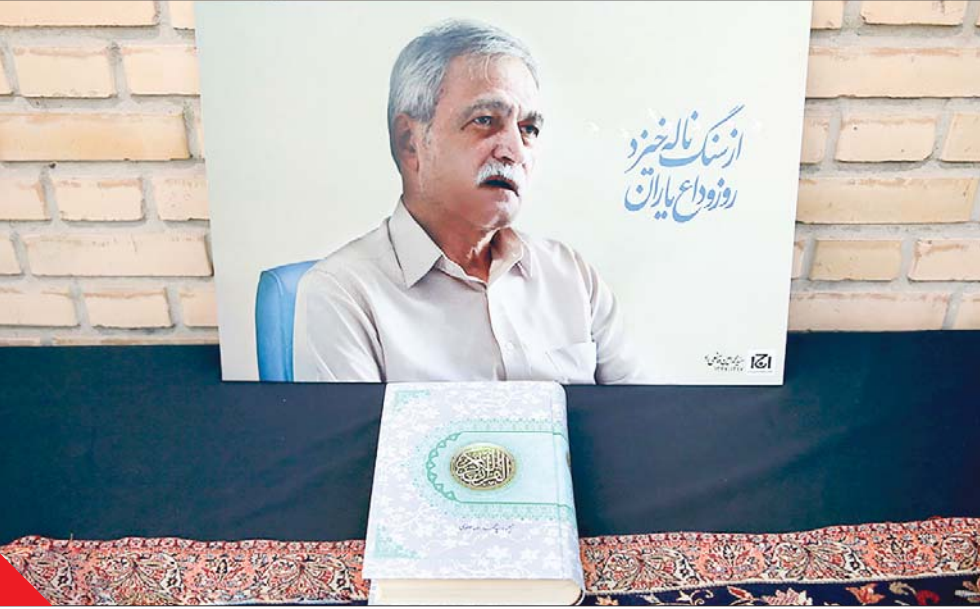
به‌همین دلیل با مشارکت و خلاقیت گروه زیادی از کاربران شبکه‌های اجتماعی کارزار فعالی در اینترنت با هدف جمع‌آوری این مبلغ شروع شد. احمد بحری، محیط‌بانی که در شبکه‌های اجتماعی شناخته‌شده و فعال است و در اینستاگرام عادل‌آباد شیراز گذرانده و به قصاص محکوم شده است. اولیای دم با پیگیری‌های سازمان حفاظت محیط زیست، ریش‌سفیدان منطقه و کنشگران محیط زیست رضایت داده‌اند که با دریافت ۷۵۰ میلیون تومان از قصاص صرف‌نظر کنند.

او دراین‌باره به «شرق» می‌گوید: بعد از تبلیغات و فعالیت‌هایی که در شبکه‌های اجتماعی گذاشتیم، افراد زیادی به کمک آمدند و مبالغ فراوانی به صندوق ریخته شد و خوشبختانه شرایط برای آزادی همکارمان در مدت دو هفته فراهم شد. به‌همین دلیل من پنجشنبه عازم شیراز هستم تا در جشن آزادی محیط‌بان، وطن نوروزی، شرکت کنم. نوروزی به‌طور ناخواسته موجب قتل شده و در دادگاه به قتل شبه‌عمد محکوم شده است. او در حیطه کاری خودش بود که شکارچی وارد شد و اگر از اسلحه استفاده نمی‌کرد ممکن بود جانش را از دست بدهد. درست است که محیط‌بان‌ها برای استفاده از اسلحه ضوابطی دارند، اما این ضوابط در شرایط سخت و پیچیده طبیعت، همیشه امکان اجرا ندارد و در چند سال گذشته محیط‌بان‌های دیگری به قصاص محکوم شده‌اند. بحری می‌گوید اگر لایحه حمایت از محیط‌بان‌ها که در مجلس در دست بررسی است، شرایط سخت محیط‌بانی را در نظر بگیرد، کمتر شاهد محکوم‌شدن محیط‌بان‌ها هستیم و حتی در صورت محکوم‌شدن، سازمان

با حضور جمعی از اندیشمندان کشور در کتابخانه ملی برگزار شد بزرگداشت مردی که می‌خواست ابن سینا شود

این بار دکتر قانع‌ی‌را ما را به حقوق شهروندی پیوند می‌دهد. مولاوردی ادامه داد: دکتر قانع‌ی‌را توسعه علمی را توسعه چشم‌اندازهای متقابل می‌دانست و اینکه همه مدافع تفاوت‌ها باشیم و تفاوت‌ها را به رسمیت بشناسیم. دردهای جامعه بیش از همه ایشان را رنج می‌داد. مشاور رئیس‌جمهور در امور حقوق شهروندی در ادامه تصریح کرد: استاد قانع‌ی‌را برای حوزه زنان همراهی بی‌نظیر و فعال حقوق شهروندی، حقوق بشر، صلح و دموکراسی بود. او در ادامه به تبیین نقش قانع‌ی‌را در همایش اعتدال و کتاب‌هایی که دراین‌باره نگاشته شده است، پرداخت و گفت: استاد قانع‌ی‌را اعتدال را یکی از امیدهای جامعه ایران می‌دانست، همچنین ایشان در حوزه زنان همکاری و فعالیت فوق‌العاده‌ای داشت و از ایشان یاد گرفتیم که باید پاسخ مدیرانه به مطالبات زنان بدهیم. مصطفی ملکیان نیز در این مراسم گفت: قانع‌ی‌را از معدود متفکران کشور بود که استادی دانشگاه را شغل خود نمی‌دانست؛ بلکه حرفه خود می‌دانست. او معتقد بود آنچه را جامعه از دانش به آن نیاز دارد، باید از جامعه‌شناسان یاد بگیرد و هیچ‌گاه به درآمزدایی در این زمینه فکر نمی‌کرد. بر اثر همین ویژگی بود که زندگی‌اش تجملاتی نبود. ملکیان ادامه داد: قانع‌ی‌را به دانشجویان بسیار شفقت داشت و این دید را درباره جامعه نیز داشت، صداقت از دیگر ویژگی‌های این استاد برجسته بود. عزت نفس از دیگر خصوصیات بارز قانع‌ی‌را بود که امروز جامعه ما به آن نیاز مبرم دارد. اگر فردی او را درست نمی‌شناخت، عزت نفس او را به غرور تشبیه می‌کرد، درحالی‌که این‌گونه نبود.

همچنین محمدجواد غلامرضاکاشی، عضو هیئت علمی گروه علوم سیاسی دانشگاه علامه، گفت: قانع‌ی‌را به‌عنوان یک سیاست‌گذار،

رفتاری باید داشته باشند، این جزئیات در لایحه حمایت از محیط‌بانان لحاظ شده اما این لایحه هنوز به صحن مجلس نرسیده است که به گفته کریم شافعی، معاون توسعه مدیریت، حقوقی و امور مجلس سازمان حفاظت محیط زیست، به‌زودی به صحن مجلس خواهد رسید. اردیبهشت ۹۶ لایحه حمایت از محیط‌بانان و جنگل‌بانان، بعد از بررسی و تصویب در هیئت دولت، به مجلس شورای اسلامی ارسال شد، اما هنوز به تصویب مجلس نرسیده است. شهادت چند نفر از محیط‌بانان در تابستان ۹۵، مقدمات تدوین و تصویب لایحه حمایت از محیط‌بانان و جنگل‌بانان را در هیئت دولت فراهم کرد و در آن مقطع رئیس مجلس و بسیاری از نمایندگان مجلس برای بررسی فوری این لایحه حمایتی اعلام آمادگی کردند اما با گذشت بیش از یک سال از ارسال آن به مجلس هنوز نوبت به بررسی آن در صحن علنی مجلس نرسیده است.

بر اساس استاندارد جهانی، هر هزار هکتار باید ازسوی یک محیط‌بان حفاظت شود، اما در ایران هر محیط‌بان از شش هزار هکتار حفاظت می‌کند. باید گفت مشکلاتی مانند کمبود نیروی انسانی و محیط‌بان و همچنین گستردگی مناطق، حفاظت از زیست‌بوم را برای محیط‌بانان ایرانی دشوار کرده است. اصولاً تعداد این افراد در ایران با وجود مسئولیت‌های فراوانی که دارند کافی نیست. این در حالی است که محیط‌بانان باید در منطقه به صورت شبانه‌روزی حضور داشته باشند؛ بنابراین میزان شیفت‌های کاری آنها در مناطق تحت حفاظت، به لحاظ کمبود نیروی انسانی، بیش از مدت زمانی است که باید باشد و امید می‌رود با تصویب این لایحه بخشی از مشکلات محیط‌بانان مرتفع شود.

وطن نوروزی سومین محیط‌بانی است که مردم در سطح گسترده برای جمع‌آوری مبلغ دیه او تلاش کرده‌اند. بیش از این نیز اسعد تقی‌زاده و غلامحسین خالیدی که محیط‌بانان مناطق حفاظت‌شده دنا بودند و به جرمی مشابه در زندان و نیز ترغ اعدام بودند نیز به کمک و همراهی مردم از اعدام نجات پیدا کردند.

حالا نیز به همت فعالان و روزنامه‌نگاران محیط زیستی و همکاران وطن نوروزی، او به‌زودی به خانه بازمی‌گردد. سال‌های ماندن او در زندان شرایط را برای محیط‌بانان ساده‌تر نکرد و هنوز لایحه حمایت از محیط‌بانان به صحن مجلس نرسیده و نداشتن محیط امن شغلی، محیط‌بانان زینادی را تهدید می‌کند. جشن آزادی این محیط‌بان قرار است آخر هفته جاری در شیراز برگزار شود.

اردیبهشت سال ۹۴ بود که دستوری از جانب مقام معظم رهبری درباره تحصیل دانش‌آموزان افغانستانی در ایران با این عنوان که «هیچ کودک افغانستانی، حتی مهاجرینی که به‌صورت غیرقانونی و بی‌مدرک در ایران حضور دارند، نباید از تحصیل باز بمانند و همه آنها باید در مدارس ایرانی ثبت‌نام شوند»، صادر شد. با گذشت سه سال از صدور این دستور آمار ثبت‌نام دانش‌آموزان اتباع خارجی از تراز جهانی بالاتر رفته و به ۲۹ درصد رسیده؛ در همین زمینه چندی پیش غلامرضا کریمی، رئیس مرکز امور بین‌الملل و مدارس خارج از کشور، در گفت‌وگو با فارس گفت: «۶۴۳ هزار دانش‌آموز اتباع خارجی از آموزش‌وپرورش ایران ثبت‌نام کرده‌اند که از این تعداد ۴۳۳ هزار نفر، دانش‌آموزان اتباع افغانستانی هستند». او ادامه داد: «بعد از بیانات مقام معظم رهبری، ۱۱۵ هزار نفر بر تعداد دانش‌آموزان افغانستانی در مدارس ایران افزوده شد». این مقام مسئول روز گذشته با بیان اینکه وجود مدارس خودگردان غیرقانونی نیست، گفت: اگر مدرسه خودگردانی شناسایی کنیم، به نیروی انتظامی اطلاع می‌دهیم تا آن برخورد کنند. او همچنین درباره وجود مدارس خودگردان که به آموزش اتباع افغانستانی می‌پردازند، اظهار کرد: مدارس خودگردان از نظر ما غیرقانونی محسوب می‌شوند؛ اگر مدرسه‌ای به ما مراجعه کند و نظارت ما را بخواهد، تحت پوشش ما می‌رود و اگر غیر از این باشد غیرقانونی است. کریمی با بیان اینکه تعداد مدارس خودگردان به‌شدت کاهش یافته است، مگر مدرسی باشد که در زیرزمین یا فضاهای نامناسب دایر شوند، ادامه داد: از نظر ما هیچ مدرسه خودگردانی در کشور قابل قبول نیست و باید همه اینها مجوزهای لازم را از ما بگیرند و استانداردهای آموزش‌وپرورش ایران را رعایت کنند. رئیس مرکز امور بین‌الملل و مدارس خارج از کشور وزارت آموزش‌وپرورش با بیان اینکه اگر هم مدرسه خودگردانی را شناسایی کنیم، به نیروی انتظامی اطلاع می‌دهیم و با آنها برخورد می‌کنیم، گفت: وقتی ما اعلام کردیم هر دانش‌آموزی به‌صورت رایگان می‌تواند به مدرسه بیاید، وجود مدارس خودگردان چه ضرورتی دارد؟ کریمی درباره فعالیت برخی انجمن‌های مردم‌نهاد و برک‌زاری کلاس‌هایی برای آموزش اتباع خارجی گفت: «ان‌جی‌او»ها کلاس‌هایی در قالب فوق برنامه دارند و اشکالی هم ندارد و ما استقبال می‌کنیم. اگر انجمن‌های مردمی تمایل داشته باشند، دانش‌آموزان افغانستانی محصل در مدارس را در اختیارشان قرار می‌دهیم تا آموزش‌های تکمیلی دریافت کنند. به‌ویژه آنکه شماری از آنها تحت آسیب‌های اجتماعی‌اند و باید آموزش ببینند، البته این آموزش‌ها باید زیر نظر آموزش‌وپرورش باشد.

گزارش

تسهیل ورود قانونی افغانستانی‌ها به ایران

● **شرق، گروه جامعه:** روز گذشته در حالی مدیر کل امور اتباع و مهاجرین خارجی وزارت کشور از تلاش برای ساده‌کردن ورود قانونی اتباع افغانستانی به کشور خبر داد که محمد مهدی جوامردقصاب، رئیس میز افغانستان در سازمان توسعه تجارت، به ایستنا گفته بود «در ماه‌های گذشته و به‌دنبال افزایش نرخ ارز، شرایطی پیش آمده که اشتغال در ایران مانند سابق برای افغانستانی‌ها جذابیت ندارد، زیرا پولسی که آنها می‌توانند برای خانواده خود در افغانسان بفرستند، نسبت به گذشته کاهش یافته است. با توجه به این موضوع، در موارد متعددی شاهد مهاجرت افغان‌های ساکن ایران هستیم و این افراد به‌جای آمدن به ایران، به‌صورت غیرقانونی به کشورهای اروپایی، ترکیه یا کشورهای عربی برای کار مهاجرت می‌کنند».
باین‌حال روز گذشته احمد محمدی‌فر؛ مدیر کل امور اتباع و مهاجرین خارجی وزارت کشور، با بیان اینکه براساس برآوردهای انجام‌شده حدود سه میلیون اتباع مجاز و غیرمجاز در کشور حضور دارند، اظهار کرد: از این سه میلیون نفر، بیش از ۱.۵ میلیون نفر مجاز و مابقی نیز غیرمجاز هستند که در راستای فرمان مقام معظم رهبری فرزندان این اتباع غیرمجاز را در مدارس ثبت‌نام کردیم و این موضوع موجب شد خانواده‌های آنان از تعقیب قضانی یا اخراج مصون شوند. او در ادامه اظهار کرد: حدود ۸۰۰ هزار نفر از جمعیت اتباع غیرمجاز که در گذشته مدرک قانونی داشته یا به‌نوعی به حمایت نیاز دارند، سرشماری شده‌اند و ما نیز در این راستا تلاش کردیم ورود قانونی به ایران را ساده کنیم تا به ورود غیرقانونی نیاز نباشد، به همین منظور با دولت افغانستان برطرف شود. مدیر کل امور اتباع و مهاجرین خارجی وزارت کشور همچنین در صحبت‌هایش با اشاره به اینکه حدود ۱۷ هزار دانشجو و بیش از ۲۵ هزار فارغ‌التحصیل دانشگاهی از جمعیت پناهندگان کشورهایی مانند افغانستان، عراق و... داریم، گفت: هیچ محدودیتی برای ادامه تحصیل پناهندگان و مهاجران در هیچ رشته‌ای وجود ندارد و تلاش داریم دانشجویان ممتاز و نخبه را تحت حمایت‌های ویژه قرار دهیم. همچنین وزارت علوم ۵۰۰ بورسیه را در اختیار دولت افغانستان قرار داده است که دانشجویان این کشور بتوانند از تحصیلات عالی‌تر این زمینه برخوردار شوند و از سال گذشته ممنوعیت مناطق برای تحصیل را که در سال‌های گذشته وجود داشت، حذف کردیم و امروزه در همه‌جای کشور امکان تحصیل برای این افراد وجود دارد.

مدارس خودگردان غیرقانونی هستند
اردیبهشت سال ۹۴ بود که دستوری از جانب مقام معظم رهبری درباره تحصیل دانش‌آموزان افغانستانی در ایران با این عنوان که «هیچ کودک افغانستانی، حتی مهاجرینی که به‌صورت غیرقانونی و بی‌مدرک در ایران حضور دارند، نباید از تحصیل باز بمانند و همه آنها باید در مدارس ایرانی ثبت‌نام شوند»، صادر شد. با گذشت سه سال از صدور این دستور آمار ثبت‌نام دانش‌آموزان اتباع خارجی از تراز جهانی بالاتر رفته و به ۲۹ درصد رسیده؛ در همین زمینه چندی پیش غلامرضا کریمی، رئیس مرکز امور بین‌الملل و مدارس خارج از کشور، در گفت‌وگو با فارس گفت: «۶۴۳ هزار دانش‌آموز اتباع خارجی از آموزش‌وپرورش ایران ثبت‌نام کرده‌اند که از این تعداد ۴۳۳ هزار نفر، دانش‌آموزان اتباع افغانستانی هستند». او ادامه داد: «بعد از بیانات مقام معظم رهبری، ۱۱۵ هزار نفر بر تعداد دانش‌آموزان افغانستانی در مدارس ایران افزوده شد». این مقام مسئول روز گذشته با بیان اینکه وجود مدارس خودگردان غیرقانونی نیست، گفت: اگر مدرسه خودگردانی شناسایی کنیم، به نیروی انتظامی اطلاع می‌دهیم تا آن برخورد کنند. او همچنین درباره وجود مدارس خودگردان که به آموزش اتباع افغانستانی می‌پردازند، اظهار کرد: مدارس خودگردان از نظر ما غیرقانونی محسوب می‌شوند؛ اگر مدرسه‌ای به ما مراجعه کند و نظارت ما را بخواهد، تحت پوشش ما می‌رود و اگر غیر از این باشد غیرقانونی است. کریمی با بیان اینکه تعداد مدارس خودگردان به‌شدت کاهش یافته است، مگر مدرسی باشد که در زیرزمین یا فضاهای نامناسب دایر شوند، ادامه داد: از نظر ما هیچ مدرسه خودگردانی در کشور قابل قبول نیست و باید همه اینها مجوزهای لازم را از ما بگیرند و استانداردهای آموزش‌وپرورش ایران را رعایت کنند. رئیس مرکز امور بین‌الملل و مدارس خارج از کشور وزارت آموزش‌وپرورش با بیان اینکه اگر هم مدرسه خودگردانی را شناسایی کنیم، به نیروی انتظامی اطلاع می‌دهیم و با آنها برخورد می‌کنیم، گفت: وقتی ما اعلام کردیم هر دانش‌آموزی به‌صورت رایگان می‌تواند به مدرسه بیاید، وجود مدارس خودگردان چه ضرورتی دارد؟ کریمی درباره فعالیت برخی انجمن‌های مردم‌نهاد و برک‌زاری کلاس‌هایی برای آموزش اتباع خارجی گفت: «ان‌جی‌او»ها کلاس‌هایی در قالب فوق برنامه دارند و اشکالی هم ندارد و ما استقبال می‌کنیم. اگر انجمن‌های مردمی تمایل داشته باشند، دانش‌آموزان افغانستانی محصل در مدارس را در اختیارشان قرار می‌دهیم تا آموزش‌های تکمیلی دریافت کنند. به‌ویژه آنکه شماری از آنها تحت آسیب‌های اجتماعی‌اند و باید آموزش ببینند، البته این آموزش‌ها باید زیر نظر آموزش‌وپرورش باشد.